

WERKBLAD ERNST VERDUIN

Bron 1. foto Ernst

Ernst Verduin is geboren op 22 juni 1927.

Deze schoolfoto komt uit 1940. Hoe oud is hij op deze foto?

12 of 13

Op 17 januari 1943 komt hij samen met zijn vader, moeder en zus Wanda in Kamp Vught.

Hoe oud is hij dan?

15

Wat zou je aan overlevingskansen voor Ernst verwachten, gezien de algemene feiten rondom het Kindertransport?

Gezien zijn leeftijd onder de 16, had hij mee ontmoeten met het Kindertransport en zou zijn vermoord.

Ernst Verduin leeft nog steeds (datering: mei 2013). Hoe oud is hij nu?

.....

Bron 2. foto Ernst en Wanda

De zus van Ernst heet Wanda. Zij is geboren op 20 augustus 1925.

Ernst is op deze foto zes jaar oud. Hoe oud is Wanda?

8

Bron 3. foto schoolreisje

Dit is een foto van een schoolreisje van Ernst zijn klas. Ernst zit links vooraan, met bril.

Bestudeer de foto. Wat is anders op een willekeurige foto van een schoolreisje van jou? Noem twee punten.

- zwart/wit versus kleur

- kleding van de kinderen

- bestemming schoolreisje is nu niet meer de zee. Vroeger reisde men minder

Ernst woont in Bussum en is op school een van de weinige Joodse leerlingen. Wat zegt dit over de positie van het gezin van Ernst in de samenleving? Gebruik www.joodsekindereninkampvught.nl voor meer informatie (zie Persoonlijke Verhalen).

Ze wonen niet in een deels of overwegend Joodse omgeving zoals bijvoorbeeld veel Joden in de Amsterdamse Rivierenbuurt. Joods-zijn speelt in het sociale leven geen grote rol. Ze zijn dus sterk 'geassimileerde' Joden. Daarnaast zijn de ouders Verduin in goede doen.

Bron 4. ster

Gebruik de papieren tijdlijn uit de lesdoos (vraag je docent) of de online tijdlijn op www.joodsekindereninkampvught.nl. Vanaf wanneer moeten alle Joden een ster dragen? Waarom? (NB dit schema vindt u als uitvouwbaar overzicht in de doos van het lespakket)

Vanaf 3 mei 1942. De Duitse bezetters doen dit zodat iedereen op straat kan zien wie een jood is. Het is een van de maatregelen in een steeds sterker wordende repressie van Joden met als doel sociale uitsluiting.

Op wat voor soort school zit Ernst als hij een ster moet gaan dragen? .

vanaf 29 augustus 1941 (zie tijdlijn) moeten alle Joodse kinderen naar een aparte Joodse school.

Welke maatregelen volgen in de maanden na de invoering van de ster? Noem drie dingen die Ernst niet meer mag. Wat valt op?

zie juni/juli 1942. Steeds meer isolatie, er mag steeds minder.

Bron 5. archiefkaart

Vanaf 1942 worden Joden naar concentratiekampen in Nederland gebracht. Vaak is dit kamp Westerbork in Drenthe, soms is het kamp Vught in Noord-Brabant. Hier vandaan worden de Joodse gevangenen naar concentratie- of vernietigingskampen in Duitsland of Polen gedeporteerd. Waarom worden ze eerst in een concentratiekamp in Nederland opgesloten?

Omdat de nazi's de Holocaust stapsgewijs laten verlopen. Gevangenschap in Nederland lijkt het gevaar voor de Joden te verkleinen, en geeft het valse beeld dat ze uiteindelijk naar werkkampen in Duitsland of Polen moeten. Daarnaast is het effectiever om volle treinen naar 'het Oosten' te laten rijden.

Het gezin van Ernst wil onderduiken. Maar vlak daarvoor worden ze opgepakt. Vader, moeder, Wanda en hij worden meegenomen naar kamp Vught.

Bekijk bron 5. Zo staat Ernst ingeschreven in kamp Vught.

Wie zijn de twee namen onder de streep?

Zijn ouders

Het gezin Verduin woonde in Bussum. Maar op deze bron staat een adres in Amsterdam. Hoe kan dat? Joden uit de provincie worden gedwongen in de grote steden gaan wonen.

Op elke kaart wordt bijgehouden wanneer iemand op transport naar Polen gaat. Dat gaat via kamp Westerbork in Drenthe. Met een potlood en code wordt dit aangegeven. Hoe toont deze bron wanneer Ernst van Vught naar Westerbork moet?

W 11/9 = Westerbork 11 september

Bron 6. tekening barak

Deze tekening is gemaakt door een gevangene in kamp Vught. Bestudeer de tekening om een indruk te krijgen van een barak in het kamp. Beschrijf wat je ziet, en trek conclusies over leefbaarheid, privacy, voorzieningen. Controleer vervolgens je conclusies op internet over de barakken in Vught - bijvoorbeeld op www.nmkampvught.nl

Een barak huisvest minimaal 480 gevangenen. Gevangenen moesten ten dele voor zichzelf zorgen (zie de was aan het plafond). Er is een eigen Joodse kampleiding.

Bron 7. brief Kindertransport

Deze brief is geschreven door de Joodse kampleiding, de eigen organisatie van de Joodse gevangenen in Vught - vergelijkbaar met de zogenaamde Joodsche Raad. Waarom stellen de Duitsers deze in?

Verdeel- en heerspolitiek; de rust bewaren; schijn.

Er wordt gezegd dat de kinderen "in een speciaal Kinderkamp worden ondergebracht" (zin 2).

Reageer op de stelling: De mensen die de brief hebben geschreven geloven dit: ja / nee.

Licht toe, betrek hierbij een ander tekstfragment in je antwoord.

Argument ja: een na laatste alinea

Argument nee: laatste alinea

Wat gebeurt er in werkelijkheid met de kinderen?

Ze worden (bijna allen) via Westerbork naar Sobibor gedeporteerd en daar op 11 juni vergast, slechts enkele dagen na vertrek uit Vught dus.

Bron 8. citaat Ernst

Lees de tekst. Ernst hoeft niet mee met het Kindertransport.

Waarom zou hij hier nog steeds over nadenken?

Omdat hij op dat moment aan de dood is ontsnapt. Iedereen die met het transport meemoet, is een paar dagen later dood.

Bron 9. kaart

HAVO/VWO VERSIE - docenten

Drie maanden na het Kindertransport moeten Ernst en zijn zus toch nog weg. Later volgen zijn ouders. Eerst moeten Ernst en Wanda naar kamp Westerbork, en dan naar Auschwitz-Birkenau. Samen met zijn zus komt Ernst daar aan.

Bekijk het kaartje en zoek Auschwitz op. Bepaal met Google Maps de afstand vanaf Westerbork. In de huidige situatie ligt Auschwitz nog steeds in Polen. Maar Auschwitz is de Duitse naam. Hoe heet het in het Pools?

Oświęcim

Het donkergrijze gebied is Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hoe verhoudt het Duitsland van nu zich tot het Duitsland van toen? Wat is hiervoor de verklaring?

Kleiner: zonder bv. Oostenrijk, delen van Polen, de Elzas.

Andere grenzen na WOII, herindeling door de geallieerden ('straf'). USSR wil sterke buffer in de vorm van Polen.

Bron 10. foto Ernst nu

Ernst is een van de weinige mensen die de Jodenvervolging heeft overleefd. Daarom vertelt hij vaak voor groepen en schoolklassen. Bron 10 is een foto van Ernst in Auschwitz. De foto komt uit 1995. Toen werd herdacht dat Auschwitz 50 jaar geleden werd bevrijd. Naast hem Margot Krook uit Nijmegen, winnares van een opstelwedstrijd over de Jodenvervolging.

Hoe belangrijk vind je de rol van ooggetuigen bij Holocaust-educatie? Noem een voordeel en een nadeel.

Voordeel: persoonlijke aspect, geschiedenis aan den lijve ondervonden

Nadeel: betrouwbaarheid geheugen kan twijfelachtig zijn

Stel, Ernst komt bij jullie op school om een gastles te geven. Wat zou jij hem willen vragen, of zeggen?

Persoonlijke invulling